انتخابات و نقش مردم در کارآمدی حکومت

حجت‌الاسلام والمسلمین ابوالحسن بکتاش

چکیده: امروزه در ضرورت اصل وجود انتخابات و کارکردهای مثبت و مفید آن و نیز نقش انتخابات و مشارکت مردم در تعیین سرنوشت سیاسی خودشان هیچ شک و تردیدی وجود ندارد. آنچه که در این مقاله مورد توجه قرار گرفته، این مهم است که همین انتخاب مردم می‌تواند در ماهیت و عملکرد حکومت بسیار تأثیرگذار باشد و آن را کارآمد کند و در رسیدن به اهداف خود نزدیک نماید؛ درواقع بررسی نقش مردم و انتخاب آنها در کارآمدی حکومت معطوف به مؤلفه‌ها و نیز نهادهای مردمی است که با پشتوانه مردمی و عمل به وظایف قانونی خویش می‌توانند، حکومت را کارآمد کنند.

در خصوص موضوع انتخابات در کشور ما، یکی از سؤالاتی که معمولاً در میان افراد جامعه مطرح می‌شود، این است که چه ضرورت و فائده‌ای دارد، مردم رأی بدهند؟ انتخاب مردم چقدر می‌تواند در اداره کشور اثرگذار و یا کارآمد باشد؟ انتخابات چگونه می‌تواند یک دولت کارآمد و خدمتگزار به مردم را شکل دهد، یا بهتر بگوییم، این انتخاب مردم چگونه می‌تواند کارآمد باشد؟ برای بررسی این مهم، قبل از اینکه به‌تفصیل به موضوع بپردازیم مناسب است با دو مفهوم اساسی آشنا شویم:

الف) حکومت: حکومت (Government) عبارت است از مجموعه نهادهایی که در یک پیوند و ارتباط تعریف‌شده با یکدیگر در یک سرزمین مشخص و بر اجتماع انسانی ساکن در آن حکمرانی می‌کند؛ البته اگر دولت را قدرت سیاسی سازمان‌یافته‌ای که امر و نهی می‌کند، تعریف کنیم، در این صورت مترادف و هم‌معنا با حکومت می‌شود. بر مبنای این تعریف، دولت به قوه مجریه کشور و هیأت وزیران که وظیفهٔ اجرای قانون را بر عهده دارند، منحصر نمی‌شود؛ بلکه سایر قوای موجود در قدرت سیاسی نظیر: قوه مقننه، قضائیه، قوای نظامی و انتظامی را نیز شامل می‌شود؛ در نتیجه در این تعریف حکومت و دولت به مجموعه‌ای متشکل از نهادهایی گفته می‌شود که امور جامعه را ساماندهی می‌کنند.

ب) کارآمدی: در فرهنگ علوم سیاسی این اصطلاح به کفایت، قابلیت و لیاقت، سودمندی و اثربخشی معنا شده است. (حییم، ۱۳۷۲، ص ۱۷۸) به‌عنوان مثال در تعریفی آمده است: «قابلیت و توانایی رسیدن به هدف‌های تعیین‌شده و مشخص» (آقابخشی، ۱۳۷۹، ص ۴۴۶) هر حکومت به‌اقتضای اهداف یا وظایفی که قانون بر عهده او گذاشته یا خواسته‌های مردم، تکالیفی به عهده دارد که انجام بهینه این وظایف نشان از کمال و توانایی آن حکومت دارد که از آن به‌عنوان کارآمدی حکومت یاد می‌شود؛ لذا می‌توانیم کارآمدی را موفقیت در تحقق اهداف با توجه به امکانات بدانیم که سه شاخصه اهداف، امکانات و موانع را داراست. هر قدر یک نظام سیاسی با توجه به سه شاخصه مذکور در تحقق اهدافش موفق باشد، به‌همان مقدار کارآمد است.

کارآمدی را می‌توان مهمترین شاخص حکومت اسلامی دانست؛ سنجش کارآمدی بدان معنا که حکومت برای تحقق اهدافی طرح‌ریزی شده است و فلسفه وجودی آن دستیابی به آن اهداف است؛ از این‌رو حکومتی می‌تواند اسلامی و انقلابی باشد که هرچه بیشتر توانسته است، اهداف مدنظر را محقق ساخته و به‌عبارتی دیگر کارآمدی خود را در عمل به اثبات رساند؛ به‌واقع کارآمدی با در نظر گرفتن مقاصد و اهداف، سنجیده شده و معنا خواهد یافت. کارآمدی به این معناست که ما به چه مقدار از اهداف تعریف‌شده رسیده‌ایم و دیگر اینکه با چه هزینه‌هایی و طی چه فرآیندی به این اهداف رسیده‌ایم، در نظام‌های سکولار این اهداف تنها به تحقق اهداف مادی خلاصه می‌شود؛ امّا در نظام اسلامی، علاوه بر اهداف مادی، تحقق اهداف معنوی و ارزش‌های اسلامی نیز، از جمله وظایفی است که در دستور کار قرار دارد.

مقدمه: بعد از اینکه توضیحاتی را درباره دو مفهوم حکومت و کارآمدی ارائه دادیم، جهت تبیین کارآمدی حکومت از طریق انتخابات، مناسب است، به اهمیت انتخاب مردم و نقش آنان پرداخته شود؛ چراکه در نظام سیاسی در کشور ما که از نوع «جمهوری اسلامی» است و مردم ستون اصلی هستند و به تحقیق، اگر این مردم در شکل‌گیری، تثبیت و تداوم انقلاب اسلامی حضور نداشتند، اساساً انقلابی رخ نمی‌داد و تاکنون نیز تداوم نمی‌یافت، این حضور به‌گونه‌ای است که به‌طور متوسط، ملت ایران در هر سال یک انتخابات برگزار کرده‌اند که می‌توان آن را در دنیا کم‌نظیر دانست؛ از این‌روی لازم است، به چند نکته اشاره کنیم:

اوّل، اهمیت و ضرورت حضور مردم در انتخابات تا بدانجاست که قانون اساسی، امور نظام را بر آرای عمومی مردم مبتنی دانسته و در اصل ششم چنین می‌گوید: «در جمهوری اسلامی ایرانT امور کشور باید به اتکای آرای عمومی اداره شود، از راه انتخابات؛ انتخاب رئیس‌جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراها و نظایر اینها یا از راه همه‌پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین می‌گردد»؛ بنابراین همان‌طوری که اشاره کردیم، اداره کشور به‌اتکای آرای عمومی است و تأمین مشارکت همه‌جانبه و گسترده مردم در امور عمومی، زمامداری و اداره امور کشور به اتکای آرای مردم می‌باشد و همه کسانی‌که در اعمال حاکمیت مشارکت دارند، مستقیم یا غیرمستقیم منتخب ملت هستند.

دوّم، با دقت در بیانات امام راحل‌ﷺ و نیز رهبر معظم انقلابﷺ به‌خوبی می‌توان تعیین‌کننده بودن حضور مردم در صحنه انتخابات‌های گوناگون را به دست آورد؛ به‌همین دلیل است که امام خمینی‌ﷺ فرمودند: «توده‌های مردم، اصل و تعیین‌کننده و تصمیم‌گیرنده‌اند و آن‌ها هستند که جریان‌ها را هدایت می‌کنند.» و «آنچه انقلاب و ایران را حفظ کرده، حضور مردم در صحنه است». (امام خمینی، ۱۳۷۸، ج۱۷، ص ۴۵۳)

سوم، انتخابات هم حق مردم و هم، تکلیفی شرعی می‌باشد. در این رابطه رهبر معظم انقلاب در بیانی چنین می‌فرمایند: «انتخابات، فقط یک پدیده سیاسی نیست. انتخابات مظهر حضور مردم، مظهر احقاق حق و مظهر توانایی و اقتدار ملی برای یک کشور است... هم حق و هم تکلیف مردم است که بیایند و سرنوشت کشورشان را به‌دست خودشان معیّن کنند؛ زیراکه کشور متعلّق به مردم است». (همان)

در عین حال باید توجه داشت که اگر گاهی زمزمه‌های عدم تأثیر حضور مردم در انتخابات در سرنوشت کشور مطرح می‌گردد، بی‌شک نقشه‌ای است که همواره پس از انقلاب از سوی دشمنان ملت ایران مطرح گردیده است؛ چنانکه رهبر معظم انقلاب در بیانی چنین می‌فرمایند: «(دشمنان) همیشه سعی کرده‌اند، انتخابات‌های ما را کم‌فروغ کنند تا مردم، اطراف عرصه انتخابات را خالی بگذارند، به صندوق‌های رأی اعتنائی نکنند». (همان)

• انتخابات و کارآمدی حکومت

پس از ذکر این مقدمه در خصوص تأثیرگذار بودن و یا عدم تأثیر انتخاب مردم می‌توان در چند مؤلفه به تأثیرگذاری رأی و انتخاب مردم در کارآمدی حکومت پرداخت. این موضوع آن‌قدر اهمیت دارد که رهبر معظم انقلاب اسلامی تأکید دارد که آنچه که برای مردم در این انتخابات و همه گزینش‌های ملی و انتخابات مهم است، این است که سطح کارآمدی نظام روز به روز ارتقاء پیدا کند؛ این اساس مسئله است. اگر مردم دنبال رئیس جمهور یا دنبال نماینده مجلس می‌گردند یا دنبال دیگر کسانی هستند که می‌خواهند آنها را با انتخاب تعیین کنند، در پی آن هستند که انسان‌های کارآمدی را بر اریکه مسئولیت بنشانند تا آنها بتوانند، سطح کارآمدی را افزایش دهند و مشکلات مادی و معنوی مردم را حل کنند؛ این خواست مردم است. (مقام معظم رهبری ۱۳۸۳/۸/۲۴)

بی‌شک بهترین راهکار برای شکل‌گیری حکومت کارآمد این است که با مشارکت فعالانه از یک سو و انتخاب ناشی از بصیرت و آگاهی و نه احساسات محض و از سوی دیگر بهترین گزینه‌ها انتخاب شوند تا در نهایت یک مجموعه‌ای از نهادهای کارآمد که دغدغه اصلی آنان حل مشکلات مردم باشد، شکل بگیرد؛ چراکه رمز موفقیت و کارآمدی در برخورداری از مشارکت و حمایت همه‌جانبه تمام اقشار مردم است.

۱. نقش و تأثیرگذاری انتخاب مردم به‌عنوان عامل پیشرفت و حل مشکلات کشور

نقش و تأثیرگذار بودن انتخاب مردم در تعیین مسئولیت‌ها به‌لحاظ ساختار قانونی نظام جمهوری اسلامی ایران به‌گونه‌ای است که در جمهوری اسلامی ایران، انتخاب رئیس قوه مجریه به‌عنوان یکی از نمودهای تحقق مشارکت مردم و اراده عمومی در حاکمیت، مستقیماً از سوی مردم انتخاب می‌شود (اصل ۱۱۴) و نیز اعضای دولت از سوی رئیس‌جمهور به مجلس شورای اسلامی معرفی می‌شوند و مورد تأیید نمایندگان مردم قرار می‌گیرند و بدین لحاظ جایگاه و اقتدار قوه مجریه در مجموعه قوای حاکمیت، با این ساز و کار از تمرکز قدرت در قوه مجریه و خطرات ناشی از آن احتراز می‌شود و قدرت مجریه بیشتر تحت کنترل قرار می‌گیرد که به‌نفع حاکمیت مردم و کارآمدی دولت است؛ توضیح اینکه قوه مقننه مظهر اراده عمومی مردم، مبین خواسته‌های آنان و تبلور اراده ملت است و از بین سه قوه، بیشترین قرابت و سنخیت را با مردم دارد و جلوه اصلی مردم‌سالاری به‌شمار می‌رود؛ زیرا نماینده کامل و مستقیم ملت و کاملاً متعلق به مردم است؛ برعکس مجریه که حافظ نظام اداری و تخصصی در دستگاه‌هاست، مجلس ریشه در آرای عمومی دارد و محور اساسی‌حاکمیت ملت از طریق آن اعمال می‌شود و از سوی قوه مجریه قابل انحلال نیست. از این نظر، بخش مهمی از حق خدادادی مردم (اصل ۵۶) و اراده عام ملت، در مجلس تبلور می‌یابد و سرنوشت اجتماعی و سیاسی آنان را رقم می‌زند.

همچنین با نظر به اصول ۷۱ تا ۹۰ قانون اساسی و تأمل در اختیارات و صلاحیت مجلس و نمایندگان آن، به‌خوبی اهمیت مجلس شورای اسلامی در نظام اسلامی روشن می‌شود؛ وظایفی همچون تصویب قانون در عموم مسائل در چارچوب قانون اساسی، تفسیر قوانین عادی، بررسی لایحه و طرح‌های قانونی، حق تفحص در تمام امور کشور، تصویب معاهدات بین‌المللی، تغییر در خطوط مرزی، برقراری حکومت نظامی در موارد ضروری، استقراض دولت، سؤال از وزیران یا استیضاح آنان و رأی عدم اعتماد به آنان و رسیدگی به شکایات مردم از هر سه قوه و... .»

لذا امامﷺ فرمودند: «مجلس تنها مرجعی است که برای یک ملت است؛ مجلس قوه مجتمع یک ملت است. تمام قوای یک ملت در یک گروه مجتمع است.» (امام خمینی، ۱۳۶۱، ج ۱۲، ص۱۷)

مقام معظم رهبری فرمودند: «مجلس شورای اسلامی، حساس‌ترین بعدی است که نظام اسلامی ایران از آن به سمت هدف‌های خود عبور می‌کند.» (روزنامه اطلاعات، ۷۴/۳/۹)

اهمیت و جایگاه ویژه مجلس در نظام اسلامی، ضرورت انتخاب افراد شایسته و متعهد را برای احراز این مقام به‌خوبی به اثبات می‌رساند؛ چنانکه امام خمینی‌ﷺ در این رابطه فرمودند: «سرنوشت اسلام و کشور خود را به دست کسانی دهید که به اسلام و جمهوری اسلامی و قانون اساسی معتقد و نسبت به احکام نورانی الهی متعهد باشند و منفعت خود را بر مصلحت کشور مقدم ندارند.» (امام خمینی، ۱۳۶۱، ج ۱۱، ص ۲۶۹)

وقتی که نگاهی گذرا به مهمترین وظایف و مسئولیت‌های مجلس داشته باشیم، به‌طور کلی بر اساس قانون اساسی سه وظیفه عمده بر عهده مجلس خواهد بود:

الف) تنظیم قوانین کشور که اصلی‌ترین و مهمترین وظیفه مجلس همین تنظیم قوانین کشور در بخش‌های مختلف است؛ (قانون اساسی، اصل۷۱)

ب) نظارت مجلس بر قوای دیگر: از وظایف و مسئولیت‌های مجلس، نظارت مجلس بر قوه مجریه و قضائیه است که از طریق بررسی و تصویب طرح‌ها و لوایح، بررسی عملکرد دولت و نظارت بر آن، رأی اعتماد به وزیران، سؤال و استیضاح رئیس‌جمهور و وزیران، تصویب قراردادها، عهدنامه‌ها و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی (قانون اساسی، اصول ۷۴، ۷۷، ۸۰، ۸۲، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۱۲۲) و... انجام می‌گیرد. این وظیفه، موجب خواهد شد که نمایندگان مردم، بر عملکرد سایر قوا نظارت داشته باشند.

ج) تحقیق و تفحص در امور کشور: مجلس به‌عنوان مجموعه‌ای متشکل از نمایندگان منتخب مردم وظیفه دارد، نسبت به مسائل مختلف کشور در بخش‌های گوناگون، آگاهی کامل داشته و نسبت به آن تحقیق و تفحص لازم را انجام بدهد؛ از این‌رو بر اساس اصل هفتاد و ششم قانون اساسی، این حق و مسئولیت به مجلس واگذار شده است و مجلس شورای اسلامی، حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد. (قانون اساسی، اصل ۷۶)

بنابراین مجلس و نیز نمایندگان منتخب مردم، در راستای نمایندگی از ناحیه مردم در انجام وظایف و مسئولیت‌هایی که بر عهده دارند، می‌توانند تمام توان و تلاش خویش را در جهت نقش و حضور مؤثر و فعال نسبت به کارآمدی نظام داشته باشند؛ چراکه هدف از تشکیل مجلس وضع قوانین اصولی جهت پیشبرد امور و رسیدن به اهداف عالیه نظام و از سویی، نظارت بر حسن اجرای قوانین مدون می‌باشد و هدف از تشکیل قوّه مجریه، تأمین نیازمندی‌های همگانی و ارضای توقعات جامعه، از طریق اجرای برنامه‌های مدون مشخص می‌باشد.

یکی از وظایف اساسی و مهم مجلس شورای اسلامی نظارت بر حسن اجرای قانون از سوی قوّه مجریه می‌باشد و نیز قوّه مجریه براساس فحوای اصول قانون اساسی و نیز چنانکه در اصل ۱۲۱ آمده است، در قبال مجلس مسئول است و باید بتواند، کارآمدی نظام را ارتقا بخشد؛ چنانکه رئیس‌جمهور در حدود وظایفی که به‌موجب قانون اساسی و قوانین عادی برعهده دارد، در برابر ملّت، رهبر و مجلس شورای اسلامی مسئول و پاسخگوست و طبق اصل نوزده قانون اساسی هم، چون همه مردم در برابر تخلفات و جرائم مسئول است و باید پاسخگو باشد. (نظرپور، ۱۳۹۸، ص۱۳۸-۱۲۷) بنابراین تصمیمات قوّه مجریه هنگامی کارآمد است که همراه با مشورت و مشاوره با مردم یا نمایندگان آنان باشد؛ چنانکه امام خمینی‌ﷺ فرمودند: «در حکومت به‌طور قطع باید زمام‌داران امور دائماً با نمایندگان ملت در تصمیم‌گیری‌ها مشورت کنند و اگر نمایندگان موافقت نکنند، نمی‌توانند به‌تنهایی تصمیم-گیرنده باشند.» (امام خمینی، ۱۳۷۸، ج ۵، ص ۴۳۶) رهبر معظم انقلاب درباره انتخابات مجلس فرمودند: «اگر مشارکت ضعیف باشد، مجلس ضعیف خواهد شد[و] مجلس ضعیف توانایی کامل برای رفع مشکلات نخواهد داشت. اگر می‌خواهیم مشکلات برطرف بشود، باید مشارکت را بالا ببریم؛ این وظیفه همه است؛ هرکه می‌خواهد، مشکلات کشور برطرف بشود، راهش این است.» (مقام معظم رهبری ۱۴۰۲/۱۰/۲)

ایشان همچنین فرمودند: «وقتی مردم در انتخابات شرکت کنند و با چشم باز و با بصیرت، کسی را که شرایط لازم را در او می‌بینند، انتخاب کنند و به مجلس بفرستند، مجلس خواهد توانست، چنین نقش بزرگی را ایفا کند. مجلس -همان‌طور که امام فرمودند- عصاره فضایل ملت است. وقتی مردم در انتخابات بیشتر شرکت کنند، کارآمدی و اعتبار مجلس بیشتر می‌شود و توان خدمت‌رسانی پیدا می‌کند.» (مقام معظم رهبری، بیانات در اجتماع بزرگ مردم قزوین- ۱۳۸۲/۰۹/۲۵)

مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای فرمودند: « هیچ‌کس نگوید، رأی من تنها چه تأثیری دارد. گاهی یک رأی یا چندرأی، در سرنوشت یک کشور اثر می‌گذارد. شما می‌توانید با رأی دادن خودتان، شخص مؤمن صالح را به مجلس بفرستید. آن کسی که به مجلس رفت، در هنگامه حسّاس - آنجایی که رأی یک نماینده می-تواند سرنوشت کشور یا یک قشر، یا سرنوشت اقتصاد را معیّن کند- رأی او کارساز خواهد بود؛ لذا هیچ‌وقت کسی نگوید که رأی من چه تأثیری دارد.» (مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار کارگزاران حج- ۱۳۷۸/۱۱/۲۶)

۲.انتخابات و تقویت امنیت ملی از طریق تقویت مقبولیت حکومت

همان‌طور که می‌دانیم، در نظام جمهوری اسلامی ایران، مقبولیت مردمی در کنار مشروعیت الهی، یکی از ارکان شکل‌دهنده این نظام است و قوت و ضعف این مسأله نیز، مرتبط با میزان حضور و نقش‌آفرینی مردم است. از طرفی در شرایط کنونی مقبولیت مردمی، نقش مستقیمی در امنیت ملی کشورها ایفا می‌کند؛ به‌گونه‌ای که هر کشوری از پشتیبانی و حمایت‌های مردمی بالا برخوردار باشد، به‌لحاظ امنیت ملی نیز، از جایگاه بالاتری برخوردار خواهد بود.

از طرف دیگر یکی از تجلی‌گاه‌های مقبولیت مردمی عبارت است از انتخابات که طی آن، هرچه میزان مشارکت مردم در انتخابات بالاتر باشد، نشان‌دهنده مقبولیت بالای آن حکومت خواهد بود و به‌همین تناسب با بالا رفتن میزان مقبولیت، جایگاه امنیت ملی نیز تقویت خواهد شد. این مسأله به‌ویژه در شرایط کنونی که امنیت، به اصلی‌ترین دغدغه جهانیان تبدیل شده است، بیش از هر زمان دیگری باید مورد توجه قرار گیرد. اگر این نکته را نیز اضافه کنیم که در سال‌های اخیر، حامیان نظام سلطه تلاش کرده است تا با متهم کردن کشورها به برخی اتهامات که نتیجه آن تقابل میان مردم و نظام حاکم است، زمینه دخالت خویش در آن کشور و نقض حاکمیت و امنیت ملی آن کشور را فراهم کند، ضرورت مشارکت هرچه بیشتر در انتخابات و نمایش پیوند میان مردم و نظام آشکارتر خواهد شد.

چنانکه امام خمینی‌ﷺ در این‌باره می‌فرمایند: «وقتی حکومتی پایه قدرتش به دوش ملت نباشد و ملت با قلبش با آن موافق نباشد، هرچه قدرتمند باشد هم، نمی‌تواند پایداری کند.» (امام خمینی، ۱۳۷۸،ج ۷، ص۵۱۰)؛ چراکه اساساً قدرت ملی و مردمی، بالاترین قدرت‌هاست و امروزه تنها راه موفقیت و کارآمدی حکومت و نظام اسلامی، برخورداری از حمایت مردمی و جلب رضایت آنان است و به‌عبارتی ماهیت حکومت در اسلام، خدمت‌گزاری به مردم است. هر میزان که حکومت بتوانند، خدمت‌گزار باشد، به‌همان میزان خواهند توانست، پشتیبانی ملت را به خود جلب کرده و کارآمد باشد.

امام خمینی‌ﷺ مشارکت و حمایت مردمی را از عوامل مهم انحطاط‌ناپذیری حکومت‌ها دانسته و می‌فرمایند: «اگر مردم پشتیبان یک حکومتی باشند، این حکومت سقوط ندارد. اگر یک ملت پشتیبان یک رژیمی باشند، آن رژیم از بین نخواهد رفت.» (امام خمینی، ۱۳۷۸، ج ۸ ، ص ۳۷۲)؛ به‌همین دلیل ایشان بر نقش مشارکت مردم در عرصه‌های مختلف از جمله انتخابات‌ها در حفظ و تقویت امنیت ملی کشور عنایت داشته و در این زمینه می‌فرمایند: «آگاهی مردم و مشارکت و نظارت و همگامی آن‌ها با حکومت منتخب خودشان، خود، بزرگترین ضمانت حفظ امنیت در جامعه خواهد بود.» (امام خمینی، ۱۳۷۸،، ج۴، ص۲۴۸)

یکی از ثمرات حضور و مشارکت مردم در انتخابات و بالا بردن جنبه‌های مقبولیت حکومت، این است که مانع از این می‌شود که بیگانگان توان، جرأت و یا بهانه دخالت در امور داخلی کشورها را پیدا کنند؛ به‌عبارت دیگر امروزه به‌دلیل شکل گرفتن نهادهای بین‌المللی که اکثریت قریب به‌اتفاق کشورها عضو آن شده‌اند و با توجه به زمینه‌هایی که برای نفوذ و دخالت قدرت‌ها در امور داخلی کشورهای دیگر به‌بهانه‌های مختلف، از جمله موضوع نقض حقوق بشر وجود دارد، برخی قدرت‌ها تلاش می‌کنند تا از همین دستاویزها استفاده کرده و در امور داخلی کشورهای مستقل از جمله جمهوری اسلامی ایران دخالت کنند.

از طرف دیگر برای بهره‌گیری از این اهرم و ابزار لازم است، در این کشورها شرایط و زمینه به‌گونه‌ای فراهم شود که بهانه برای دخالت قدرت‌ها فراهم شود که یکی از این بهانه‌ها، نقض فراگیر حقوق مردم است و نشانه آن هم، عدم نقش‌آفرینی مردم در تعیین سرنوشت خویش است؛ با این حال اگر موضوع به‌گونه دیگری شود و مردم در صحنه‌های مختلفی که به‌نوعی باعث تقویت مقبولیت نظام می‌شود، مشارکت کنند، در آن صورت بهانه برای چنین مداخله‌ای از بین خواهد رفت و در صورتی که با وجود جلوه‌های تجلی مقبولیت مردمی نظام، برخی قدرت‌ها همچنان اصرار بر مداخله به این بهانه داشته باشند، صرفاً اعتبار خودشان از بین خواهد رفت.

از سویی دیگر یکی از رسمی‌ترین فعالیت‌هایی که باعث نمود یافتن مقبولیت مردمی دولت می‌شود، عبارت است از مشارکت مردم در انتخابات‌های مختلف؛ در نتیجه هر چه میزان مشارکت مردمی در انتخابات مختلف نظام بالاتر باشد، زمینه مداخله بیگانگان نیز کمتر خواهد شد؛ چنانکه مقام معظم رهبری همواره بر این نکته مهم تأکید داشته و معتقدند: «همه باید بیایند در انتخابات شرکت کنند. این موجب می‌شود که نظام جمهوری اسلامی تقویت بشود، پایداری آن و ماندگاری آن تأمین بشود، کشور در حصار امنیت کامل باقی بماند.» (مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۹۴/۱۰/۱۹).

مشارکت مردم چنین معجزه‌ای می‌کند که موجب وحدت ملی می‌شود؛ وحدت ملی و حضور پرقدرت مردم در صحنه، قدرت ملی می‌آفریند و قدرت ملی موجب امنیت می‌شود که امنیت نیز، زمینه‌ساز پیشرفت علمی، شکوفایی اقتصادی و حل مشکلات گوناگون اقتصادی، سیاسی و فرهنگی خواهد بود؛ لذا «انتخابات به‌معنای واقعی کلمه یک فرصت مهم است و نباید مردم را دلسرد کرد از انتخابات...؛ انتخابات انصافاً یک فرصت بی‌نظیر است؛ یعنی یک فرصت بی‌بدیلی است؛ هیچ چیز دیگری جای انتخابات را برای کشور و استحکام پایه‌های اقتدار کشور نمی‌گیرد. انتخابات حضور مردم است و وقتی مردم حاضر باشند، نظام را هیچ قدرتی نمی‌تواند تکان بدهد. مظهر مهمّ حضور مردم هم انتخابات است. بنابراین کسانی که در انتخابات شرکت می‌کنند، در واقع برای اقتدار کشورشان، برای حفظ کشورشان، برای امنیّت خودشان و آینده کشور و سرنوشت کشور دارند، تلاش می‌کنند.» (مقام معظم رهبری ۱۴۰۰/۲/۱۲). «وقتی کشور امنیّت پیدا کرد، آن‌وقت علم در آن کشور پیشرفت می‌کند، اقتصاد در آن کشور به شکوفایی می‌رسد، مشکلات گوناگون فرهنگی و اقتصادی و سیاسی در کشور قابل حل می‌شود؛ مشارکت یک‌چنین معجزه‌ای می‌کند.» (مقام معظم رهبری ۱۴۰۲/۱۰/۲) مردم باید در مسائل اقتصادی، سیاسی و انتخابات حتّی در مسائل امنیّتی نیز وارد شوند. حضور مردم در صحنه، جزء لوازم حتمی اداره صحیح کشور، پیشرفت و به نتیجه رسیدن انقلاب و اهدافش است. (مقام معظم رهبری ۱۴۰۲/۱۰/۱۹)

۳. رشد رونق اقتصادی با تقویت ثبات و اقتدار از طریق حکومت و دولت قوی و کارآمد

این مهم در واقع حاصل دو مقوله دیگر یعنی شکل‌گیری نهادهای قوی و کارآمد با مشارکت آگاهانه مردم و نیز، تقویت امنیت ملی است؛ چراکه رونق اقتصادی در هر کشوری به مؤلفه‌های مختلفی بستگی دارد که در رأس آن‌ها وجود نهادهای کارآمد در داخل کشور و نیز امنیت همه‌جانبه قرار می‌گیرد و حضور و مشارکت آگاهانه مردم در انتخابات مختلف نظام، منجر به شکل‌گیری نهادهای قوی و کارآمد از یک سو و تأمین امنیت همه‌جانبه از سوی دیگر می‌شود و همین دو مسأله، زمینه‌های رشد اقتصادی هرچه بیشتر را فراهم می‌سازد که نفع آن به عموم مردم و کشور باز می‌گردد.

انتخابات به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های مردم‌سالاری دینی نقش مهمی در کارآمدی حکومت دارد؛ زیرا با انتخاب کارگزاران نظام در قوه مجریه و نمایندگان مجلس، مردم قدرت تصمیم‌گیری در امور عمومی را به دست می‌گیرند. این فرایند به دولت‌ها اعتبار، قدرت و امکان می‌دهد تا با توجه به نیازها و مطالبات مردم، سیاست‌های مناسبی را را اجرا کنند و همچنین مردم در انتخابات می‌توانند، نمایندگانی را انتخاب کنند که به نظرشان برای رسیدن به کارآمدی قوه مجریه می‌توانند مناسب باشند؛ چراکه این نمایندگان می‌توانند با تصویب قوانین و تدوین سیاست‌ها، به بهبود عملکرد حکومت و رفع مشکلات کمک کنند؛ همچنین انتخابات با وجود رقابت‌های انتخاباتی، می‌تواند تنوع در سیاست‌ها و برنامه‌های دولت را ایجاد کند

ادامه در صفحه بعد...